Minister
Klimatu i Środowiska

DGO-OK.050.10.2025.AAG
3744270.14864425.12072518
Warszawa, 30-04-2025

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Wadima Tyszkiewicza 8 kwietnia 2025 r. w sprawie *gospodarowania odpadami komunalnymi i podjęcia działań zapewniających stabilność finansową gmin, zwiększenie konkurencyjności w przetargach oraz skuteczniejsze wypełniania wymogów recyklingowych* (znak: BPS/043-31-763/25), chciałabym po pierwsze podziękować za przekazane informacje i postulaty.

Bardzo cenne jest spostrzeżenie Pana Senatora, że „wzrost cen przy niezmiennej masie produkowanych odpadów wskazuje na coraz wyższe koszty obsługi systemu", ponieważ na gospodarowanie odpadami komunalnymi należy patrzeć globalnie. Na wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami ma wpływ szereg czynników m.in. ceny paliw, energii, pracy.

Niestety na skutek braków systemowych Polska nie osiągnęła celu w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu określonego dla 2020 r. (50%). Wyniki osiągane w następnych latach wskazują na ryzyko nieosiągnięcia celu dla roku 2025 (55%) oraz celów wyznaczonych na następne lata (60% - 2030, 65% - 2035).

W związku z powyższym Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKIŚ) na podstawie własnych analiz i w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego (JST), mieszkańców i pozostałych interesariuszy prowadzi prace mające na celu zmianę przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach[1].

Odnosząc się do pierwszego i czwartego postulatu zgłoszonego przez Pana Senatora zapewniam, że Ministerstwo dołoży starań, aby rządowy proces legislacyjny prowadzony był sprawnie i w miarę możliwości szybko. Niemniej takie zmiany wymagają dobrego przygotowania i przemyślenia oraz zapewnienia możliwości wypowiedzi wszystkim interesariuszom. Zmiany dotyczą zwiększenia skuteczności, przejrzystości i sprawiedliwości systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez wprowadzenie rozwiązań, które odpowiadają na realne potrzeby jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców oraz innych uczestników systemu, a także umożliwiają osiągnięcie celów wyznaczonych przez politykę unijną oraz Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028.

Długofalowe efekty nowych regulacji będą widoczne w poprawie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz zwiększeniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu,

[1] Dz. U. z 2024 r. poz. 399

Telefon: (+48) 22 369 29 00
info@klimat.gov.pl
www.gov.pl/klimat
ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
Działamy zgodnie z EMAS - zarządzając instytucją, dbamy o środowisko

co przyczyni się do realizacji unijnych celów środowiskowych oraz wpłynie na jakość życia i postrzeganie odpowiedzialności za środowisko.

Odnosząc się do postulatu zmian w procedurach przetargowych informuję, że projekt przygotowany przez MKiŚ nie zawiera zmian w zakresie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych[2] (dalej: pzp). Dla tej ustawy resortem właściwym jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii (MRiT).

Odnosząc się do drugiego postulatu wyjaśniam, że MKIŚ prowadzi szereg prac mających na celu systemowe wsparcie gmin w procesie podnoszenia poziomów recyklingu. Są to prace legislacyjne (w kraju i na forum unijnym oraz międzynarodowym), przygotowywanie dokumentów strategicznych, działania edukacyjno-informacyjne, współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi za finansowanie gospodarowania odpadami (wraz z zapobieganiem powstawaniu odpadów) jak również współpraca z jednostkami badawczymi.

Po pierwsze Ministerstwo podejmowało działania legislacyjne, które sprzyjają zwiększeniu poziomów recyklingu, tj.:

- ustawa SUP – ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 433) (ustawa ma na celu zapobieganie powstawaniu odpadów z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych i ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko),

- ustawa kaucyjna – ustawa z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1911) (nowelizacja ustawy w zakresie systemu kaucyjnego, promowanie recyklingu i ponownego wykorzystania opakowań),

- ustawa z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1834) (dotyczy selektywnego zbierania odpadów budowlano rozbiórkowych),

- zmienione wysokości stawki opłaty produktowej, aby promować stosowanie opakowań szklanych wielokrotnego użytku w systemie kaucyjnym – rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 grudnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie stawek opłat produktowych dla poszczególnych rodzajów opakowań (Dz. U. z 2024 r. poz. 1960).

Obecnie Ministerstwo podejmuje również nowe inicjatywy nad kolejnymi rozwiązaniami, tj.:

- projekt ustawy o rozszerzonej odpowiedzialności producenta uwzględniający przepisy służące stosowaniu rozporządzenia 2025/40 (PPWR[3]),

- zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (uszczelniająca system gospodarowania odpadami komunalnymi) (opisana w odpowiedzi na postulaty nr 1 i 4),

- uszczegółowienie przepisów dot. składowania odpadów,

---

[2] Dz. U. z 2024 r. poz. 1320

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/40 z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, zmiany rozporządzenia (UE) 2019/1020 i dyrektywy (UE) 2019/904 oraz uchylenia dyrektywy 94/62/WE (rozporządzenie 2025/40).

- udział w wypracowywaniu rozwiązań dot. gospodarowania odpadami na forum UE (tj. rozwiązania dla tekstyliów, ograniczania odpadów żywności).

Ministerstwo jest również odpowiedzialne za przygotowywanie Krajowego Planu gospodarki Odpadami oraz jego regularną aktualizację jak również realizuje działania określone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami (KPGO) 2028[4], mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów i wspieranie realizacji hierarchii sposobów postępowania z odpadami.

Jednym z bardzo ważnych działań podjętych przez Ministerstwo jest ocena masy bioodpadów posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła w skali kraju. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy zakończył prace nad realizacją przedsięwzięcia pn.: "Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce"[5]. Wyniki tej ekspertyzy mogą być wykorzystywane do obliczania ilości bioodpadów komunalnych posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła za rok 2024 i lata kolejne (zgodnie z pkt. 10 załącznika nr II do decyzji wykonawczej komisji (UE) 2019/1004[6]). Wykorzystanie przez gminy wyników tej pracy pozwoli zwiększyć wykazywany poziom recyklingu, ponieważ umożliwi wszystkim gminom w Polsce zaliczenie bioodpadów, posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła do łącznej masy odpadów komunalnych wytworzonych i poddanych recyklingowi.

Wprowadzenie systemu kaucyjnego wpłynie na zwiększenie poziomów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i ich recyklingu. Według aktualnych danych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi w 2022 r. wiele gmin nie osiągnęło wymaganego poziomu recyklingu odpadów komunalnych. W roku 2023 liczba gmin, które nie osiągnęły wymaganego poziomu jeszcze wzrośnie, a mieć należy na uwadze, że w kolejnych latach następuje znaczny wzrost wymaganego do osiągnięcia poziomu recyklingu: 45% w 2024 r. oraz 55% w 2025 r. Dokonywane przez mieszkańców zwroty odpadów opakowaniowych w ramach systemów kaucyjnych zwiększać będą poziomy selektywnego zbierania, a w kolejnym kroku również recyklingu, który będzie mógł zostać zaliczony do poziomów recyklingu odpadów komunalnych zapewnianych przez gminy. Dane ze sprawozdań za 2025 r. przygotowywane przez podmioty prowadzące systemy kaucyjne będą przekazywane do gmin, które będą mogły uwzględnić wskazane poziomy recyklingu w swoich sprawozdaniach. Z uwagi na wysoką skuteczność selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych w krajach europejskich (wydajność ok. 90%) wdrożenie systemu kaucyjnego wpłynie pozytywnie na możliwość osiągania przez gminy wymaganych poziomów recyklingu, a tym samym unikania ewentualnych kar finansowych za niezrealizowane cele. Pozyskiwany będzie czysty surowiec, który będzie mógł być stosowany do produkcji kolejnych opakowań, w tym do kontaktu z żywnością – czego nie można osiągnąć w systemie pojemnikowym, ze względu na zanieczyszczenie surowca. Włączenie samorządów w działania wspomagające rozwój systemu kaucyjnego będzie istotne dla zapewnienia powszechności systemu. Ministerstwo liczy na współpracę gmin z operatorami systemu w zakresie organizacji punktów zbierania odpadów opakowaniach, a

---

[4] Krajowy Plan Gospodarowania Odpadami 2028 (M.P. poz. 702).

[5] Link do komunikatu Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego dotyczącego publikacji ekspertyzy i instrukcji: https://ios.edu.pl/raporty-i-analizy/odpady-pl/zakonczyly-sie-badania-dotyczace-ilosci-bioodpadow-komunalnych-poddanych-recyklingowi-w-polsce/

[6] Badania w zakresie bioodpadów komunalnych posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła należy przeprowadzić w pierwszym roku sprawozdawczym a następnie co pięć lat, zaś w odniesieniu do pozostałych lat – w przypadku gdy istnieją powody, by oczekiwać znacznych zmian w ilości bioodpadów komunalnych posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła.

także prowadzenia działań informacyjnych dla mieszkańców i przedsiębiorców na swoim terenie.

Bardzo ważnym działaniem realizowanym przez Ministerstwo jest działalność edukacyjna i informacyjna. Racjonalna gospodarka odpadami oraz zmiany klimatu spowodowane emisjami gazów cieplarnianych do powietrza to jedne z priorytetowych tematów edukacyjnych Ministerstwa Klimatu i Środowiska. W tym zakresie prowadzone są ogólnopolskie działania edukacyjne skierowane do społeczeństwa, których celem jest podniesienie wiedzy dotyczącej tych problemów, a także wskazanie, jakie działania może podjąć każdy mieszkaniec, aby poprawić sytuację, w tym jak prawidłowo postępować z odpadami oraz co zrobić, aby zmniejszyć emisje.

W tym celu wykorzystywane są dostępne narzędzia, za pomocą których można efektywnie dotrzeć do różnych grup odbiorców. W szczególności na bieżąco publikowane są artykuły edukacyjne na stronie głównej Ministerstwa i zakładce edukacja ekologiczna (www.gov.pl/edukacja-ekologiczna) oraz posty edukacyjne w mediach społecznościowych. Prowadzona jest dedykowana racjonalnej gospodarce odpadami strona internetowa (https://naszesmieci.mos.gov.pl/) na której oprócz artykułów informacyjnych można znaleźć gotowe materiały informacyjne dla np. gmin i szkół na temat prawidłowej segregacji odpadów oraz prawidłowego postępowania z odpadami. Realizowane są również długofalowe kampanie edukacyjne jak np.: kampania Nasz klimat (www.gov.pl/edukacja-ekologiczna/nasz-klimat), oszczędzamy energię (www.gov.pl/edukacja-ekologiczna/oszczedzamy-energie. W 2024 r. zrealizowane zostały kampanie edukacyjne tj. felietony w telewizjach śniadaniowych, audycje w magazynie rolniczym, wejścia w prognozach pogody oraz wątki w serialach paradokumentalnych. Tematyka wymienionych formatów dotyczyła w szczególności transformacji energetycznej (sposobów na ograniczanie emisji i wpływu działalności człowieka na środowisko) i racjonalnej gospodarki odpadami.

Ponadto Ministerstwo realizuje działania w zakresie bezpośredniej komunikacji np. wystosowało pismo do wszystkich gmin, w którym przypomniano o obowiązku selektywnego zbierania tekstyliów oraz przedstawiono rekomendacje dotyczące organizacji systemu.

MKiŚ zachęca gminy do podejmowania inicjatyw, które wykraczają poza standardowe działania i tworzą nową jakość w zarządzaniu odpadami komunalnymi. Zwróciliśmy uwagę na możliwość współpracy z organizacjami charytatywnymi, przedsiębiorstwami recyklingowymi oraz lokalnymi społecznościami, co może znacząco obniżyć koszty wdrożenia nowych rozwiązań.

Ministerstwo dostrzega potrzebę dalszego wspierania gmin w realizacji ich obowiązków. W tym celu przygotowywane są kampanie edukacyjne promujące odpowiedzialną konsumpcję i segregację tekstyliów. Na stronie Ministerstwa dostępne są materiały edukacyjne oraz katalog dobrych praktyk, które mogą być inspiracją dla gmin (materiały można znaleźć na stronie https://www.gov.pl/web/klimat/tekstylia). Ponadto zrealizowane zostały również webinaria i szkolenia dla nauczycieli, instytucji i edukatorów.

W najbliższej przyszłości planuje się zacieśniać współpracę z operatorami w ramach prowadzenia działań edukacyjno-informacyjnych nt. systemu kaucyjnego. Operatorzy deklarują prowadzenie takich działań, jednak jako podmiot odpowiedzialny za system chcielibyśmy, aby prowadzone były one w sposób spójny i skoordynowany. Chcemy we współpracy z operatorami wypracować najlepszy sposób komunikacji. Niezależnie od powyższego planujemy przygotować zakrojoną na szeroką skalę kampanie informacyjno-promocyjną systemu, która kierowana byłaby do wszystkich uczestników procesu. Chcemy

zapoznać konsumentów z nowymi zasadami zwrotu opakowań, podkreślając jakie warunki musi spełniać opakowanie, aby można było uzyskać za nie zwrot kaucji – czyli opakowanie niezgniecione, zawierające oznaczenie symbolem kaucji i wysokością pobranej kwoty. Oddzielną akcję informacyjną chcielibyśmy skierować do przedsiębiorców prowadzących jednostki handlowe. Decyzja o przystępowaniu do sytemu będzie dla nich też wyzwaniem, dlatego chcemy, aby w tej kampanii przekazywane były praktyczne informacje związane z umowami z operatorami i obowiązkami jakie zostaną nałożone na jednostki handlowe. W dalszych planach jest opracowanie materiałów edukacyjnych dla szkół w zakresie systemu kaucyjnego.

Postulat trzeci i piąty dotyczy zwiększenia wsparcia finansowego. W MKiŚ zakończono opracowywanie OSR do ustawy w zakresie Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta. Na początku kwietnia skierowane zostało pismo do pana Ministra Maciej Berka, Przewodniczącego Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu z wnioskiem o wprowadzenie ustawy do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów. Obecnie oczekujemy na odpowiedź KPRM i prowadzimy prace nad przygotowaniem konkretnych przepisów ustawy.

Zaproponowany polski model ROP dla opakowań jest wzorowany w największym stopniu na modelu czeskim. Przy jego tworzeniu starano się przyjąć do naszego porządku prawnego najlepsze wypracowane w tym modelu rozwiązania przy jednoczesnym uniknięciu jego wad. System będzie skuteczny, gdy:

- gminy będą odpowiedzialne za odbiór i zagospodarowanie odpadów opakowaniowych pochodzących z gospodarstw domowych;
- system ROP zarządzany będzie przez organizację niedziałającą w formule komercyjnej;
- funkcjonuje jedna organizacja odpowiedzialności producentów (PRO) dla wszystkich rodzajów opakowań;
- PRO nie staje się właścicielem odpadów opakowaniowych, zapewnia jedynie finansowanie zagospodarowania tych odpadów;
- system jest otwarty na wszystkich zainteresowanych, nie ma wyboru kontrahentów.

Zależy nam, aby stworzyć stabilny system finansowania gospodarki odpadami w gminach i wypracować wspólnie z zainteresowanymi stronami sprawiedliwy sposób podziału kosztów zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci". Chcemy w ten sposób zwiększyć skuteczność w osiąganiu celów zarówno recyklingu, składowania jak i ograniczania ilości wytwarzanych odpadów. Będzie to znaczący krok w kierunku ochrony środowiska w szczególności ograniczenia zużycia surowców, nadmiernej emisji CO2 i zanieczyszczeń do środowiska.

Oprócz ww. działań dofinansowywanie przedsięwzięć związanych z rozwojem selektywnego zbierania odpadów komunalnych, przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych jest realizowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Dodam, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska biorąc pod uwagę skutki powodzi oraz postulaty samorządów, w ustawie z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717) wprowadziło zmiany dotyczące złagodzenia kar za ewentualne nieosiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu (za rok 2024 i 2025) oraz składowania (za rok 2025) przez gminy i inne podmioty odbierające odpady komunalne. W stosunku do podmiotów oraz gmin z obszaru objętego klęską żywiołową wprowadzono

zwolnienie z kar, natomiast w przypadku gmin i podmiotów z pozostałych obszarów kraju zmniejszono kary o połowę.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów